

การปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
ในเขตกรุงเทพมหานคร
Adaptation of Small and Medium Enterprises (SMEs) Under the
Pandemic Situation of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)
in Bangkok Metropolis

จิตภา ธัญรัตนวานิช
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: chsudt@rpu.ac.th
Chidapa Thanrattanavanich
Lecture, Faculty of Business Administration Program in Management,
Rajapruk University

รับเข้า: 30 มิถุนายน 2565 แก้ไข: 30 กรกฎาคม 2565 ตอรับ: 2 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจัดระเบียบแบบนิติบุคคล กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนใหญ่มีความยั่งยืนในธุรกิจลดลง 358 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจลดลง 334 คน คิดเป็นร้อยละ 84 และ ความยั่งยืนในธุรกิจลดลง 359 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และ 2) การปรับตัวของผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.81$) โดยด้านการปรับตัวด้านสินค้าและบริการค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=3.91$, $SD=0.76$) รองลงมา การปรับตัวด้าน

ช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x}=3.61$, $SD=0.80$) การปรับตัวด้านราคา ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.72$) การปรับตัวด้านปัจจัยการผลิต ($\bar{x}=3.25$, $SD=0.72$) การปรับตัวด้านการส่งเสริม และด้านการตลาด ($\bar{x}=2.92$, $SD=1.04$) ตามลำดับ เพศและการศึกษาสูงสุดต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน อายุ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ รูปแบบธุรกิจประเภทการดำเนินงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวรต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน อายุ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ รูปแบบธุรกิจ ประเภทการดำเนินงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรต่างกัน มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) การปรับตัว โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the impact on entrepreneurs under the situation of the epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Bangkok Metropolis, and 2) to compare the level of adaptation of small and medium enterprises (SMEs) under the circumstances. The epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Bangkok Metropolis classified by demographic. The sample used in the research were small and medium enterprise entrepreneurs registered as a juristic person in Bangkok. A questionnaire was used to collect data by the Convenience Sampling method for 400 samples. The instrument used was a questionnaire. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The results of the research found that Entrepreneurs affected by the epidemic Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) mostly on 1) Sustainability in business decreased by 358 people, representing 90% 2) Profits from Business operations decreased by 334 people, equivalent to 84 percent and 3) Business sustainability decreased by 359 people, equivalent to 90 percent. The adjustment of entrepreneurs was found that the overall level was at a moderate level ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.81$). The highest average was service ($\bar{x}=3.91$, $SD=0.76$), followed by the adjustment in distribution channels ($\bar{x}=3.61$, $SD=0.80$), the adjustment in price ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.72$), Production factor adjustment ($\bar{x}=3.25$, $SD=0.72$), and Marketing promotion adjustment ($\bar{x}=2.92$, $SD=1.04$), respectively. The respondents with different gender and level of education had no different adaptation to the COVID situation. the respondents with different ages,

experiences in business operation, type business model, and different fixed asset values had different level of adaptation under the epidemic of coronavirus infection 2019 circumstances with statistically significant at .05 level.

Keywords: Small and Medium Enterprises (SMEs), adaptation, Coronavirus disease 2019 (COVID-19) disease

บทนำ

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งในด้านการสร้างรายได้ประชาชาติ (GDP) การสร้างการจ้างงาน รวมถึงเป็นกลไกสำคัญของกระบวนการผลิต โดยมุ่งพัฒนาเอสเอ็มอี (SMEs) ให้เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับในการแข่งขัน รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นในยุคความปกติแบบใหม่ (New Normal) ผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อาทิ การให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึกแก่เอสเอ็มอี (SMEs) สู้วิกฤติโควิดจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบริหารจัดการธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำแผนช่วยขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีศักยภาพ ทั้งในภาวะวิกฤตและภาวะปกติ ซึ่งคาดว่าจะสามารถฟื้นฟูผู้ประกอบการกว่า 4,000 กิจการ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า 448 ล้านบาท (อุตสาหกรรมสาร, 2563) ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นบุคคลที่ค้นพบความคิด และโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เป็นผู้ที่รวบรวมเงินทุนเพื่อจัดตั้งธุรกิจ เป็นบุคคลที่มองเห็นโอกาสทางธุรกิจและสามารถหาช่องทางที่จะสร้างธุรกิจของตนเอง และพร้อมที่จะรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตั้งแต่ตัดสินใจที่จะเริ่มดำเนินธุรกิจในการประกอบธุรกิจขนาดย่อมต้องการผู้ประกอบการที่มีความสามารถหลาย ๆ ด้าน (ผุสดี รุมาคม, 2540)

สำหรับในประเทศไทย วิฑูรย์ สิมะโชคติ (2542) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการที่มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จนั้น สามารถสรุปคุณสมบัติขั้นต่ำได้ 7 ประการ คือ ต้องเป็นนักแสวงหาโอกาส ต้องเป็นนักเสี่ยง ต้องเป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม ต้องเป็นคนที่ไม่ท้อถอยง่าย ต้องเป็นคนที่ใฝ่รู้อยู่เสมอ ต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีจุดมุ่งหมายในอนาคตที่ชัดเจน และต้องมีเครือข่ายดี หมายถึงมีเพื่อนฝูง มีคนช่วยชี้แนะ ช่วยสนับสนุนช่วยเหลือ และมีแหล่งข้อมูลมากมาย ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น การประเมิน ผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนแม่บทฯ พิจารณาจากสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SMEs ในระหว่างปี พ.ศ.2559 ถึงครั้งแรกของปี พ.ศ.2563 (มกราคม-มิถุนายน 2563) มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะหดตัวรุนแรงในช่วงครั้งแรกของปี พ.ศ.2563 อันเป็นผลกระทบจากการจำกัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และ

ผู้ประกอบการภายในประเทศขาดความเชื่อมั่นในการจับจ่ายใช้สอย กระทบต่อการประกอบการและรายได้ของภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจท่องเที่ยวและบริการเกี่ยวเนื่องที่ได้รับผลกระทบสูง ทำให้สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SMEs ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 42.2 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ.2563 ซึ่งห่างจากค่าเป้าหมายมากถึงร้อยละ 2.8 ทำให้การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้มีสัดส่วนเพิ่มเป็นร้อยละ 45 ในปี พ.ศ.2565 มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประกอบการอย่างเร่งด่วน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ โดยการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ประกอบกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการประกอบการและรายได้ของภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจท่องเที่ยวและบริการเกี่ยวเนื่องที่ได้รับผลกระทบสูง ภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประกอบการอย่างเร่งด่วนเพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ รวมทั้งควรเร่งผลักดันการพัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับผ่านการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมการจัดทำโครงการส่งเสริมวิสาหกิจในทุกระดับของภาครัฐให้มีศักยภาพมากขึ้นเพื่อพัฒนาให้เกิดผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ที่สามารถขยายบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจและสามารถดำเนินธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้นอย่างยั่งยืน (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบในวงกว้างอย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะใช้มาตรการป้องกันควบคุมโรคหลายมาตรการ เช่น คัดกรองและเฝ้าระวังโรค กักตัวผู้มีความเสี่ยง รักษาระยะห่างระหว่างบุคคล สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า จัดกิจกรรมที่รวมกลุ่มคนจำนวนมาก ทำความสะอาดสถานที่และพื้นผิวสัมผัสร่วม เป็นต้น การที่จะให้ประชาชนได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ที่มีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันการเกิดโรคหรือการเกิดโรคที่รุนแรง ส่วนสำคัญเกิดจากการปฏิบัติงานของเหล่าบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขทุกสังกัด ซึ่งต้องระดมแรงกายแรงใจกับภาระงานที่หนักและเวลาที่มีจำกัด สิ่งหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้งานดำเนินไปสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ “แนวทางการให้บริการวัคซีนโควิด-19 ในสถานการณ์การระบาด ปี 2564 ของประเทศไทย” ซึ่งกรมควบคุมโรคได้จัดทำขึ้น โดยได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์แพทย์หญิงกุลกัญญา โชคไพบูลย์กิจ ในการทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 รวมถึงคณาจารย์จากโรงเรียนแพทย์ สมาคม/ราชวิทยาลัยแพทย์สาขาต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากกรมควบคุมโรคและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาในการเขียนและขัดเกลาเนื้อหาในแนวทาง ซึ่งเป็นฉบับแรกสำหรับการปฏิบัติงานในช่วงต้น (กรมควบคุมโรค, 2564)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจนั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจและความเกี่ยวเนื่องถึงผลกระทบไว้ว่า เป็นความหมายที่รวมความถึงกิจกรรมหรือการผลิตต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่มีอันมีค่าและมีอย่างจำกัด เพื่อนำมาตอบสนองความต้องการของมนุษย์ โดยมีพื้นที่และเครือข่ายทางสังคม มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและแจกจ่ายบริการตามอุปสงค์และอุปทานระหว่างผู้มีส่วนด้วยกัน และเศรษฐกิจนั้นจะปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเช่น รายได้ การผลิต เงินออม การจำหน่ายและการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเมื่อมีอุปตัภยเกิดขึ้นทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในขณะที่ พัชรี โพธิ์หัง (2550) กล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลกระทบที่เป็นตัวเงินที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลพลวงมาจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขยายผลโดยผ่านกระบวนการทำการของตัวทวีคูณ การหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจในวงแคบและกว้างออกไปสำหรับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 Coibion, Gorodnichenko, and Weber (2020) ศึกษาฐานข้อมูลของ Nielsen Homescan ซึ่งได้จากการสำรวจครัวเรือนในสหรัฐอเมริกา และพบว่าการแพร่ระบาดของโรคไวรัสส่งผลกระทบต่ออัตราการว่างงานในสหรัฐสูงกว่าตัวเลขทางการของการยื่นขอเงินช่วยเหลือผู้ว่างงาน เนื่องจากแรงงานที่ตกงานส่วนหนึ่งไม่ถูกนับว่าอยู่ในตลาดแรงงานเพราะไม่ได้กำลังมองหางานใหม่ในระยะเวลาสั้น ดังนั้น ตัวเลขสถิติอัตราการว่างงานจะเพิ่มขึ้นแค่เพียงราว ๆ ร้อยละ 2 แม้ว่าในความเป็นจริงแรงงานกว่าร้อยละ 7 ออกจากตลาดแรงงาน

จากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจได้รับผลกระทบในวงกว้าง ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs ต่างได้รับผลกระทบเนื่องจากความต้องการของสินค้าและบริการลดลงส่งผลให้รายได้ลดลงในขณะที่รายจ่ายเท่าเดิม เกิดภาวะหนี้สิน และขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้ จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า 1 ใน 3 ของ SMEs ทั้งหมดประสบภาวะขาดทุน โดย 1 ใน 5 ของ SME ที่ประสบภาวะขาดทุนนั้นได้ปิดกิจการลง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยจดทะเบียนแบบนิติบุคคล จำนวน 571,661 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ไม่เกินร้อยละ 5 งานวิจัยนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ไปยังกลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งก่อนที่จะดำเนินเก็บข้อมูลจริงได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่า IOC เพื่อหาผลรวมของคะแนนของคำถามข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.33-1.00 จำนวน 1 ข้อ และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 จำนวน 7 ข้อ ถือว่าคำถามนั้นใช้ได้แล้ว ค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่เป็นการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิจาก แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564- ธันวาคม 2564 โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลกระทบของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ผลกระทบของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลกระทบของผู้ประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ		
ลดลง	334	84
เท่าเดิม	66	17
เพิ่มขึ้น	0	0
รวม	400	100
ยอดขายจากการดำเนินธุรกิจ		
ลดลง	357	89
เท่าเดิม	43	11
เพิ่มขึ้น	0	0
รวม	400	100
ความยั่งยืนในธุรกิจ		
ลดลง	358	90
เท่าเดิม	42	11
เพิ่มขึ้น	0	0
รวม	400	100

ผลกระทบของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจลดลงมากที่สุด จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจเท่าเดิม จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ ยอดขายจากการดำเนินธุรกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมียอดขายจากการดำเนินธุรกิจลดลงมากที่สุด จำนวน 357คน คิดเป็นร้อยละ 89 ยอดขายจากการดำเนินธุรกิจเท่าเดิม จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ ด้านความยั่งยืนในธุรกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีด้านความยั่งยืนในธุรกิจลดลงมากที่สุด จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ยอดขายจากการดำเนินธุรกิจเท่าเดิม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ระดับความสำคัญของการปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร ของ การปรับตัวของผู้ประกอบการรายด้าน

การปรับตัวของผู้ประกอบการ	\bar{X}	SD	ระดับความสำคัญ
1. การปรับตัวด้านสินค้าและบริการ	3.91	0.76	มาก
2. การปรับตัวด้านราคา	3.58	0.72	มาก
3. การปรับตัวด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.61	0.80	มาก
4. การปรับตัวด้านการส่งเสริมด้านการตลาด	3.92	1.04	ปานกลาง
5. การปรับตัวด้านปัจจัยการผลิต	3.25	0.72	ปานกลาง
รวม	3.45	0.81	ปานกลาง

การปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

การปรับตัวด้านสินค้าและบริการ พบว่าการปรับตัวด้านสินค้าและบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.91$, $SD=0.76$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การผลิตสินค้าและบริการลดลงจึงต้องปิดกิจการชั่วคราวเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและรักษาสภาพคล่องไว้รอให้สภาพเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.22$, $SD=0.74$) รองลงมาการปรับตัวต่อความต้องการในสินค้าและบริการที่ลดลงจากการที่ผู้บริโภคเกิดการตกใจในวิกฤต ความไม่มั่นใจในนโยบายทางเศรษฐกิจ และการเลิกจ้างงานจากการปิดกิจการชั่วคราว ($\bar{x}=3.92$, $SD=0.65$) การปรับตัวจากการที่สินค้าและบริการที่เคยมีอยู่ในตลาดหายไปจากการหยุดผลิตและหยุดบริการจากนโยบายรัฐบาลที่ให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ($\bar{x}=3.61$, $SD=0.90$) ตามลำดับ

การปรับตัวด้านราคา พบว่า การปรับตัวด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายการสินค้าใดที่มีอยู่ในคลังสินค้าแต่ลูกค้าไม่ต้องการให้ถือโอกาสลดราคาและเปลี่ยน (Stock Keeping Unit) เหล่านั้นให้เป็นเงินสดเพื่อเสริมสภาพคล่อง และลดภาระของสินค้าคงคลัง ทั้งในแง่ของเงินลงทุนและพื้นที่ในการจัดเก็บสินค้า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.77$, $SD=0.66$) รองลงมาเป็นการลดความหลากหลายของรายการสินค้า (Stock Keeping Unit) ให้มีจำนวนรายการน้อยลงใน

ขณะที่แต่ละรายการจะมีปริมาณสำรองได้มากขึ้น เลือกส่งสินค้าและเก็บสต็อกสินค้าเฉพาะรายการที่ขายดี เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าคงคลังลง ($\bar{x}=3.39$, $SD=0.79$) ตามลำดับ

การปรับตัวด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่าการปรับตัวด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$, $SD=0.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวางแผนเพื่อปรับกระบวนการในการทำงาน เช่น การใช้รูปแบบการขายสินค้าออนไลน์หรือการซื้ออาหารกลับไปทานที่บ้านทดแทนการทำงานที่ร้าน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=4.38$, $SD=0.84$) รองลงมาเป็นการปรับระบบในการสั่งซื้อสินค้ากับซัพพลายเออร์ให้มีความเหมาะสม รวมถึงเจรจาตกลงเงื่อนไขในการขرسินค้าให้สอดคล้องกับรูปแบบในการสั่งซื้อ ทบทวนวิธีการในการสั่งซื้อจากระบบอัตโนมัติให้อยู่ในการตัดสินใจที่เหมาะสม ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.93$) จัดสรรพนักงานที่มีหน้าที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ต้องหยุดดำเนินการ อาทิ พนักงานขายหน้าร้านที่ให้บริการลูกค้าที่ไม่สามารถทำได้จากการให้เว้นระยะห่างทางสังคมให้ปรับเปลี่ยนมาทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำได้ เช่น กิจกรรมการจัดส่ง การรับคำสั่งซื้อออนไลน์ เป็นต้น ($\bar{x}=2.88$, $SD=0.80$) ตามลำดับ

การปรับตัวด้านการส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า การปรับตัวด้านการส่งเสริมด้านการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.92$, $SD=1.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สื่อสารกับซัพพลายเออร์อย่างทันท่วงทีในการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=3.32$, $SD=1.41$) รองลงมา คือ การปรับรูปแบบในการดำเนินธุรกิจให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล เช่น การปรับให้ใช้รูปแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำธุรกิจ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ที่ทันสมัย หรือ การมองหาพันธมิตรเข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมที่ SMEs ไม่มีความถนัด ($\bar{x}=2.52$, $SD=0.67$) ตามลำดับ

การปรับตัวด้านปัจจัยการผลิต พบว่า การปรับตัวด้านปัจจัยการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.25$, $SD=0.72$) พิจารณารายด้าน พบว่า การอบรมให้พนักงานเข้าใจถึงการเว้นระยะห่างทางสังคมอย่างน้อย 1 เมตร ระหว่างการทำงานในพื้นที่ปฏิบัติงาน สำหรับพนักงานที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานระยะใกล้ให้มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอย่างเคร่งครัด ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=3.60$, $SD=0.89$) รองลงมาเหลือระยะเวลาในการทำงานให้ยาวนานขึ้น เพื่อลดจำนวนคนงานต่อช่วงเวลา ลดโอกาสในการติดเชื้อ ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.52$) การปรับจำนวนพนักงานที่ทำหน้าที่ในการทำงานให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อลดโอกาสในการแพร่เชื้อไวรัส โดยเฉพาะในช่วงโมงไม่เร่งด่วน อาจลดเวลาในการปฏิบัติงาน และให้พนักงานทำงานในพื้นที่ที่ไม่ติดต่อกับพนักงานคนอื่น ($\bar{x}=2.70$, $SD=0.76$) ตามลำดับ การปรับตัวของผู้ประกอบการพบว่าการปรับตัวของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.81$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านสินค้าและบริการค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=3.91$, $SD=0.76$) รองลงมา คือ การปรับตัวด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x}=3.61$, $SD=0.80$) การปรับตัวด้านราคา ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.72$) การปรับตัวด้านปัจจัยการผลิต ($\bar{x}=3.25$, $SD=0.72$) การปรับตัวด้านการส่งเสริมด้านการตลาด ($\bar{x}=2.92$, $SD=1.04$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบการปรับตัวของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SMEs)	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	0.73	4	0.24	4.64	0.00*
	ภายในกลุ่ม	21.0	396	0.05		
	รวม	21.73	400			
การศึกษาสูงสุด (ผู้บริหารกิจการ)	ระหว่างกลุ่ม	0.39	4	0.13	2.46	0.06
	ภายในกลุ่ม	21.34	396	0.05		
	รวม	21.73	400			
ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.94	4	0.31	5.98	0.00*
	ภายในกลุ่ม	20.79	396	0.05		
	รวม	21.73	400			
รูปแบบธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	4	0.25	4.71	0.00*
	ภายในกลุ่ม	20.98	396	0.05		
	รวม	21.73	400			
ประเภทการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.69	4	0.23	4.35	0.00*
	ภายในกลุ่ม	21.04	396	0.05		
	รวม	21.73	400			
มูลค่าสินทรัพย์ถาวร	ระหว่างกลุ่ม	1.08	4	0.36	6.96	0.00*
	ภายในกลุ่ม	20.64	396	0.05		
	รวม	21.72	400			
จำนวนพนักงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.62	4	0.20	3.93	0.00*
	ภายในกลุ่ม	21.11	396	0.05		
	รวม	21.73	400			

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

การเปรียบเทียบการปรับตัวของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SMEs)	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
---	----------------------	----	----	----	---	------

ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	2.83	4	0.94	19.75	5.90
	ภายในกลุ่ม	18.90	396	0.04		
	รวม	21.72	400			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า อายุ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ รูปแบบธุรกิจ ประเภทการดำเนินงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร จำนวนพนักงาน จำนวนพนักงาน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมียอดขายจากการดำเนินธุรกิจ ลดลง มากที่สุด จำนวน 358 คน คิดเป็น ร้อยละ 90 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูซังค์ สิริพิพัฒน์กุล (2564) ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การปรับตัวต่อผลกระทบจากโควิด-19 ของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2563 ผลการศึกษา พบว่า การแพร่ระบาดโควิด-19 ส่งผลให้อุปทานและอุปสงค์ที่อยู่อาศัยในภาพรวมปรับตัวลดลง โดยมาตรการล็อกดาวน์ทั้งภายในและต่างประเทศทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว ประชาชนเกิดความกังวลและความไม่มั่นคงทางรายได้ ทำให้เกิดการควบคุมค่าใช้จ่ายและการลดลงของกำลังซื้อ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน และผลประกอบการของบริษัทฯ การเลือกใช้กลยุทธ์การปรับตัว 5 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านการวางแผน ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการทำงาน องค์กร และด้านการป้องกันโควิด-19 ซึ่งมีการเลือกใช้กลยุทธ์ด้านการตลาด และด้านการวางแผนมากกว่าร้อยละ 50 ของการเลือกใช้กลยุทธ์การปรับตัว บริษัทฯ ทั้ง 3 ขนาด จะมีการเลือกใช้หมวดกลยุทธ์การปรับตัวในลำดับต้นที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ หมวดส่วนประสมทางการตลาด และการวางแผนการลงทุน ในขณะที่ลำดับรองลงมาจะมีความแตกต่างกัน ได้แก่ บริษัทขนาดใหญ่จะเน้นหมวดการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและจุดขาย ส่วนบริษัทขนาดกลางจะเน้นหมวดการจัดการสภาพคล่อง ในขณะที่บริษัทขนาดเล็กจะเน้นหมวดการจัดการโควิด-19 มากกว่าขนาดอื่น ๆ จากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการโดยทำให้กำไรลดลง มีรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไป ขาดทุนมากขึ้นมีต้นทุนเพิ่มขึ้น มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับผลกระทบ หรือมีกำไรมากขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์มนัส ตีอด (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดโรคไวรัสโค

โรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร มี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพการทำงานของผู้บริการ ส่งอาหารในสภาวะการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรการของรัฐบาลและความวิตกกังวลของผู้บริการ ส่งอาหารในสภาวะการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยผลการวิจัยในประเด็นแรกพบว่า สภาพการทำงานในสภาวะการเกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพศชายและเพศหญิงมีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามการศึกษาสูงสุด (ผู้บริหารกิจการ) มีการปรับตัว ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำธุรกิจ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวร ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุนทอง ศาลางาม (2553) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกในเขตเทศบาลเมืองปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบกลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่างกัน มีกลยุทธ์การปรับตัวแตกต่างกัน จำแนกตามจำนวนพนักงาน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกันในการปรับตัวของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยภัทร พลชโตทัย (2564) เรื่องกลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลาง พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.08 มีอายุ 20-40 ปี ร้อยละ 71.19 สถานภาพสมรส ร้อยละ 44.49 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 54.24 ประสบการณ์ทางธุรกิจ 4-6 ปี ร้อยละ 51.27 และรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 59.75 และมีปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านความต้องการมุ่งความสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความกล้าเสี่ยง 2) กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อ

ความอยู่รอดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนวัตกรรม รองลงมา คือ ด้านต้นทุนต่ำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างความแตกต่างทางการแข่งขัน 3) ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลางที่มีอายุ สถานภาพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีกลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา โดยรวมแตกต่างกัน และ 4) ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับกลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลาง โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุสรรา เทีงวิเศษ (2564) ได้ศึกษา ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ต่อธุรกิจขนส่งสินค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก พบว่า ผลกระทบมากที่สุด คือ จำนวนรอบการทำงาน เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เน้นส่งสินค้าออกนอกประเทศเพราะรายได้ดี และมีสินค้าที่รอการขนส่งไปยังนอกประเทศจำนวนมาก อีกทั้งเมื่อสถานการณ์โควิด-19 ระบาด ทำให้มีการลือคดาวนประเทศจึงไม่สามารถส่งสินค้าออกไปยังนอกประเทศได้มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนะ สุขขวัญ (2563) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต COVID-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยลักษณะของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันทำให้ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต COVID-19 แตกต่างกัน และปัจจัยลักษณะของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประเมินการปรับตัวของผู้ประกอบการประเภทอื่น ๆ ในสถานการณ์โควิด-19 ได้
2. สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการปรับตัวในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางนโยบาย ของรัฐบาล เพื่อจัดโครงการต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเหลือในด้านสินค้าและบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านการส่งเสริมด้านการตลาด ในสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาให้ครอบคลุมถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ
2. ควรศึกษาวิธีที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุน หรือเพิ่มรายได้เพื่อ สามารถทำให้กิจการดำเนินต่อไปได้

3. ควรศึกษาจากผลกระทบโดยตรงที่เป็นประเด็นสำคัญหลัก ๆ ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากด้านสินค้าและบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านการส่งเสริมด้านการตลาด

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2564). **แนวทางการให้วัคซีนโควิด-19**. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค.
- ขุนทอง ศาลางาม. (2553). **กลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกในเขตเทศบาลเมืองปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นุสรรา เทิงวิเศษ. (2564). **ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ต่อธุรกิจขนส่งสินค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก**. ค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2564, จาก <https://maesot.kpru.ac.th/wp-content/uploads/2021/03/>
- ผุสดี รุมาคม. (2540). **การบริหารธุรกิจขนาดย่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). **ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (พ.ศ.2561-2580)**. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/08>
- พงษ์มนัส ดือด. (2563). **ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร**. บทความวิจัย. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2564, จากfile:///C:/Users/Win10.Pro/Downloads
- พัชรี โพธิ์หัง. (2550). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ที่ส่งผลต่อชุมชนตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2544). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหน่วยที่ 1-7**. นนทบุรี.
- ภูซังค์ สิริพิพัฒน์กุล. (2564). **กลยุทธ์การปรับตัวต่อผลกระทบจากโควิด-19 ของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2563**. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารสาระศาสตร์ ฉบับที่ 2/2564-451.
- วัฒน์ะ สุขขวัญ. (2563). **ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต COVID-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2542). **ความรู้เกี่ยวกับผู้ประกอบการ**. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.13nr.org/posts/218776>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2563). **จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยจดทะเบียนแบบนิติบุคคล**. ค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.sme.go.th/th/cms.php?modulekey>
- หทัยภัทร พลขโตทัย. (2564). **กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในเขตภาคกลาง**. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(9) กันยายน 2564.
- อุตสาหกรรมสาร. (2563). **วารสารกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม**. พิมพ์ปีที่ 63 ฉบับเดือน พฤษภาคม–สิงหาคม 2563.
- Coibion, Olivier, Yuriy Gorodnichenko, and Michael Weber. (2020). **Labor Markets During the COVID-19 Crisis: A Preliminary View**. NBER Working Paper. No. 27017.